

Huvudman

HUDIKSVALLS KOMMUN
kommun@hudiksvall.se

Beslut

Datum 2025-06-10

Dnr SI 2025:3595

Sida 1 (29)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Iggesunds skola i Hudiksvalls kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun att senast den **31 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande trygghet och studiero, undervisningstid samt att elever möts i utbildningen oavsett könstillhörighet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hudiksvalls kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hudiksvalls kommun ska vidta följande åtgärder

Trygghet och studiero

1. Huvudmannen ska följa upp och analysera de förutsättningar och behov som skolenheten har när det gäller att bedriva ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Med förutsättningar avses här personella och materiella resurser samt personalens kompetens. Huvudmannen ska utifrån uppföljningen och analysen bedöma om skolenheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra sitt uppdrag när det gäller trygghet och studiero och säkerställa att skolenheten ges nödvändiga förutsättningar att bedriva ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Inkom med en redogörelse för huvudmannens uppföljning, analys och bedömning enligt ovan (5 kap. 3 § andra stycket skollagen och 2 kap. 8, 34 §§ och 4 kap. 3 § skollagen).
2. Se till att rektorn följer upp elevernas trygghet i skolmiljön och studiero i undervisningen, analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero samt, utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om

åtgärder som ska vidtas. Uppföljningen och analysen ska omfatta personalens gemensamma arbetssätt och förhållningssätt samt medverkan av elevhälsan i arbetet med trygghet och studiero. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade åtgärder. Inkom därtill med en redogörelse för de åtgärder som har genomförts vid skolenheten i det förebyggande och åtgärdande arbetet för att skapa trygghet och studiero under perioden den 17 juni till den 24 oktober 2025 (4 kap. 4 § och 5 kap. 3 § skollagen).

3. Se till att planen mot kränkande behandling, förutom en översikt över de åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året, innehåller en redogörelse över hur tidigare års åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling har genomförts. Inkom med en reviderad plan mot kränkande behandling, med det innehåll som anges ovan, i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 8 § skollagen).
4. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle följer upp ordningsreglerna och hur de följs och analyserar orsakerna till uppföljningens resultat. Uppföljningen ska inkludera personalens gemensamma förhållningssätt kring arbetet med att säkerställa att ordningsreglerna efterlevs. Eleverna ska medverka vid uppföljningen och eventuell revidering av ordningsreglerna. En redogörelse för hur uppföljningen har gått till, resultatet av uppföljningen samt en beskrivning av genomförda åtgärder ska ges in till Skolinspektionen (5 kap. 5 § skollagen).
5. Se till att klargöra skyldigheten för personal att se till att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast används i undervisningen enligt lärares instruktioner eller om de utgör extra anpassning alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Inkom med en redogörelse för när och vilken information som har förmedlats till personal samt vad som händer om reglerna inte efterlevs (2 kap 34 § och 5 kap. 4 a § skollagen).
6. Se till att rektorn fattar beslut om skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rutinerna ska ges in till Skolinspektionen i samband med redovisningen (5 kap 4 e § skollagen).
7. Se till att orsakerna till att en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse utreds. Utifrån resultatet av utredningen ska

rektorn se till att åtgärder vidtas för att få eleven att ändra sitt beteende. För varje sådan utredning som startas ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. En redogörelse för om och i sådana fall hur många sådana utredningar som initierats under perioden den 17 juni till den 24 oktober 2025 ska ges in till Skolinspektionen (5 kap. 9 § skollagen).

8. Se till att orsakerna till elev 24, 29 och 33:s ordningsstörande beteende utreds samt att även behovet av särskilt stöd utreds för elev 24 och 29. Inkom med information om när en utredning har startats för var och en av eleverna. För det fall utredningarna har avslutats vid tiden för redovisningen ska var och en av utredningarna, samt en redogörelse över vilka åtgärder som vidtagits med anledning av utredningarna, ges in till Skolinspektionen. Vidare ska eventuella beslut om särskilt stöd ges in till Skolinspektionen (3 kap. 7 och 9 §§ samt 5 kap. 9 § skollagen).
9. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 24 oktober 2025 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om hur disciplinära åtgärder kan och får användas. Informationen ska inbegripa lagens krav avseende skriftlig dokumentation av disciplinära åtgärder, vem som är behörig att fatta beslut om avstängning, elev och vårdnadshavares rätt att yttra sig innan beslut om avstängning samt skyldigheten att informera vårdnadshavare om möjligheten att överklaga sådana beslut. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för när och på vilket sätt informationen förmedlats (2 kap. 34 §, 5 kap. 5 och 6 §§ och 29 kap 10 §§ skollagen samt 33 § förvaltningslagen [2017:900]).
10. Rektorn ska säkerställa att beslut om utvisning samt avstängning uppfyller författningarnas krav. Detta innebär att förutsättningarna för att fattat sådana beslut måste vara uppfyllda samt att besluten ska fattas av behörig personal och dokumenteras. Inkom i förekommande fall med skolenhetens tre senaste beslut om avstängning (1 kap. 3 §, 5 kap. 12, 14, 15 och 16 §§, 22 kap. 2 §, 28 kap 9 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 33 § förvaltningslagen).
11. Se till att vid minst ett tillfälle informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling samt rektorns skyldighet att i sin tur anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats. Huvudmannen ska därtill ge in en sammanställning över hur många anmälningar om

kränkande behandling som inkommit till rektorn och huvudmannen under perioden den 17 juni till den 24 oktober 2025 samt ange huruvida det framkommit uppgifter om att en elev upprepat utsätts för kränkande behandling (2 kap 34 § samt 6 kap. 10 § skollagen).

Undervisningstid

1. Se till att eleverna i nuvarande årskurs 8 får den garanterade undervisningstiden i ämnet slöjd fördelad utifrån den stadiindelade timplanen, om inte avvikelser är beslutade genom beslut om anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur undervisningen i ämnet slöjd är schemalagd under höstterminen 2025 för dåvarande årskurs 9 (3 kap. 12 och 12 h §§ och 10 kap. 5 § skollagen samt 9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen [2011:185]).

Uppdelning av undervisning utifrån könstillhörighet

1. Se till att undervisningen i ämnena musik och bild för elever i nuvarande årskurs 5 anordnas på ett sådant sätt att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet (Bilaga till förordningen [SKOLFS 2010:37, nedan Lgr 22] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.1 Normer och värden och 2.8 Rektorns ansvar).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Hudiksvalls kommun en anmärkning avseende brister rörande extra studietid. Hudiksvalls kommun ska senast den **31 oktober 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen från att ingripa mot Hudiksvalls kommun avseende bristen rörande forum för samråd med elever. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser uppfyllande av anmälningsskyldighet till socialnämnden.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:3595) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Iggesunds skola i Hudiksvalls kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Iggesunds skola följer gällande bestämmelser om trygghet och studiero, undervisningstid, extra studietid, uppdelning av undervisning utifrån könstillhörighet samt uppfyllande av anmälningsskyldighet till socialnämnden.

Tillsynen har genomförts mellan den 15 april 2025 och 12 maj 2025. Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och skolans tillförordnade samt biträdande rektor. Vidare har lektionsobservationer genomförts. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat anmälningar samt utredningar om kränkande behandling, beslut om avstängning samt skolans timplan. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet. I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror i den elevförteckning (aktbilaga 11) som myndigheten har sammanställt.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Förebyggande arbete med trygghet och studiero

Den rådande situationen avseende trygghet och studiero på skolan

Majoriteten av tillfrågade lärare och elever uppger att det finns elever som känner sig otrygga på skolan samt att det finns otrygga platser på skolan. Flera tillfrågade grupper uppger att skolan har ett stort problem med homofobiskt språkbruk mellan elever. Lärare, elevhälsans personal och rektorer uppger därtill att skolan tidigare haft problem med ett rasistiskt språkbruk, men att detta minskat. Tillfrågade elever beskriver dock att det alltjämt förekommer rasistiska kränkningar mellan elever. Avseende otrygga platser beskriver elever, lärare, elevhälsans personal och rektorerna samstämmigt bland annat att det är otryggt i skolans centralhall samt i skolans korridorer. Samtliga påtalar att dessa platser framför allt upplevs som otrygga när personal inte befinner sig i lokalerna. Elever och lärare beskriver vidare att det är otryggt i uppehållsytorna utanför vissa klassrum, såsom bildsalen, musiksalen samt slöjdsalarna. Lärare beskriver vidare att det är otryggt i skolans omklädningsrum. Avseende otrygga grupper uppger elever, lärare och elevhälsan att det förekommer mobbing i årskurs 7, och att det därav finns elever som upplever otrygghet i denna grupp. Slutligen berättar såväl lärare som elever att det förekommer våld mellan elever på skolan i allmänhet, samt att det förekommer "stryplekar" mellan elever i de högre årskurserna.

Skolinspektionen har tagit del av samtliga kränkningsärenden för elever i årskurs 4–9 som hanterats av skolan under perioden den 1 januari 2025 till den 16 april 2025. I dokumentationen förekommer återkommande korridorer, lärosalar, omklädningsrum och skolans centralhall som platser där kränkningar ägt rum. Vidare framgår att flertalet kränkningar avser rasistiskt språkbruk.

Majoriteten av intervjuade elevgrupper och lärargrupper beskriver att det är bristande studiero under lektionstid. Störningsmomenten kan enligt utsagorna bestå i att elever skriker, går omkring i klassrummet eller att elever kastar saker på varandra. Lärare och elever beskriver att studieron i årskurs 6 återkommande är dålig på majoriteten av lektionerna. Detta oberoende av vilken lärare som är ansvarig för lektionen i fråga. Därtill beskriver elever och lärare ett generellt problem med att det

återkommande förekommer att elever från andra klasser kommer in i klassrum och stör under lektionstid.

Uppföljning och analys av tryggheten och studieron på skolan

Elever, lärare och personal från elevhälsan berättar att det genomförs elevenkäter på skolan, där bland annat frågor om trygghet och studiero behandlas. Skolans kurator uppger att hen sammanställer resultaten från enkäterna, och att elevernas processledare därefter ansvarar för att återkoppla resultaten till eleverna. Majoriteten av eleverna uppger dock att de inte fått någon återkoppling beträffande resultaten från enkäterna. Vidare uppger personal på skolan att elevernas trygghet och studiero följs upp genom Skolinspektionens enkät, samt en kommunövergripande enkät. Lärare beskriver därtill att elevernas trygghet och studiero behandlas under utvecklingssamtalen, samt att lärare försöker diskutera trygghet och studiero med eleverna vid behov. Flera elever uppger dock att lärare aldrig diskuterar frågor om trygghet och studiero med dem. Av planen mot kränkande behandling för kalenderåret 2025 framgår att elevernas trygghet ska följas upp genom trygghetsvandringar. Flera elever och lärare berättar dock att detta inte skett. Skolans tillförordnade rektor berättar att hen är osäker på om trygghetsvandringar ägt rum inför upprättandet av 2025 års plan.

Rektorerna uppger att det inte genomförs någon övergripande analys av tryggheten och studieron på skolan, men att skolan "skannas" var sjunde vecka, och att frågor om trygghet och studiero kan behandlas inom ramen för denna "skanning". Personal från elevhälsan uppger att tryggheten på skolan analyseras var sjunde vecka av skolans trygghetsteam. Vid den senaste analysen konstaterades att det förekommer mycket kränkningar riktade mot "HBTQ-elever" samt elever med alternativ stil, samt att det förekommer skojbråk på skolan. Personal från elevhälsan tillägger dock att det är svårt att säga vilka analyser som gjorts på skolan, då det sker på teamnivå inom olika elevhälsomöten. Av planen mot kränkande behandling för kalenderåret 2025 framgår att de insatser och kartläggningar som görs på skolan ska analyseras. Elevhälsans personal uppger att detta inte har skett.

Skolans förebyggande åtgärder för att skapa trygghet och studiero

Elever, lärare, rektorer och elevhälsans personal uppger samstämmigt att det inte genomförts några skolövergripande insatser på skolan avseende trygghet eller studiero under innevarande läsår. De uppger dock att skolan har genomfört vissa riktade insatser under innevarande läsår, såsom temaarbeten med elever i årskurs 7 med anledning av mobbingen som förekommer där, samt att det finns planer på att genomföra riktade insatser med anledning av det homofobiska språkbruket under höstterminen 2025.

Vidare har elever i årskurs 8 deltagit i ett arbete avseende upprustningen av delar av skolans lokaler.

Beträffande den identifierande otryggheten i skolans centralhall uppger lärare, elevhälsans personal samt skolans rektorer att personalen försöker bemanna centralhallen. Rektorerna uppger att det inte finns något schema när personal ska befinna sig där. Rektorerna och elevhälsans personal uppger att de bedömer att den förebyggande åtgärd som vidtas i centralhallen är otillräcklig, och att det saknas personella resurser för att vidta nödvändiga åtgärder. Avseende otryggheten i omklädningsrummen uppger elevhälsans personal och rektorer att skolans idrottslärare försöker bemanna utrymmet för att öka tryggheten. En lärare som undervisar i idrott uppger dock att detta i realiteten är omöjligt, då läraren har lektion samtidigt. Beträffande den upplevda otryggheten i korridorer samt utanför vissa klassrum uppger skolans rektorer att inga förebyggande åtgärder vidtagits. Avseende problematiken med våld och stryplekar på skolan berättar elever, lärare och personal från elevhälsan samt skolans rektorer att det inte genomförts något förebyggande arbete, men att personal på skolan arbetar med att tillrättavisa elever om våld uppmärksammas.

I planen mot kränkande behandling anges att skolan ska genomföra sju "temaperioder", och att de under varje temaperiod ska genomföra två aktiviteter. Flera lärare, som enligt planen ansvarar för genomförandet av aktiviteterna, samt elever uppger att de inte känner igen skolans plan mot kränkande behandling och att de inte känner igen de aktiviteter som anges där. I planen anges därtill att skolan ska tillsätta fler vuxna under raster. Lärare uppger att detta inte har skett, utan att det i stället är färre rastvakter under de senaste åren till följd av personalbortfall. En representant från elevhälsan beskriver planen mot kränkande behandling som en "pappersprodukt".

Huvudmannens ansvarstagande

Samtlig tillfrågad personal berättar att skolan saknar förutsättningar att kunna bedriva ett förebyggande arbete avseende trygghet och studiero. De berättar att det på skolan saknas personal inom såväl lärarlagen, elevhälsan som ledningsgruppen. Lärare beskriver att det personalbortfall som finns på skolan medför att både elevernas trygghet och studiero påverkas. Elevhälsan och rektorerna uppger vidare att då skolan saknar reella möjligheter att arbeta förebyggande avseende tryggheten och studieron på skolan, har detta arbete blivit eftersatt. Elevhälsans personal berättar att de i stället för att arbeta förebyggande måste fokusera på att "släcka bränder", vilket sedermera resulterar i mer åtgärdande arbete.

Rektorerna och personal från elevhälsan uppger att de identifierande problemen med trygghet och studiero på skolan, samt skolans brist på förutsättningar att arbeta förebyggande med dessa problem,

återkommande har kommunicerats med huvudmannen. Rektorerna uppger att detta senast kommunicerades i samband med budgetdialogen, i slutet av höstterminen 2024. Skolans tillförordnade rektor har i ett yttrande till Skolinspektionen uppgett att huvudmannen per e-post den 3 december 2023, informerats om att rektorn ansett att huvudmannens resursfördelning resulterat i ett missgynnande av Iggesunds skola. Rektor har därtill påtalat detta vid medarbetarsamtal samt vid samtal med politiker. Av anmälningar om kränkningar, som enligt huvudmannens uppgifter kommunicerats till huvudmannen, framgår i ett flertal ärenden att orsaken till flera av kränkningarna som ägt rum i skolans korridorer, centralhall och omklädningsrum, uppges vara att det saknas personal i dessa utrymmen.

Rektorerna och elevhälsans personal uppger att huvudmannen inte vidtagit några åtgärder med anledning av situationen avseende tryggheten och studieron på skolan. Rektorerna uppger att de exempelvis efterfrågat ytterligare förbokade vikarier för att förebygga att lektioner ställs in, och i förlängningen att elever inte lämnas övervakade, men att skolan inte erhållit detta. Rektorerna uppger dock att huvudmannen har beslutat att tillsätta en närvarosamordnare till alla skolor i kommunen, som kommer arbeta med elever som har hög frånvaro. Rektorerna vet dock inte när denna tjänst kommer tillsättas.

Användandet och rutiner avseende mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Samtliga tillfrågade elever och lärare uppger att elever använder sina elevdatorer till att bland annat spela spel under lektionstid, trots att de inte fått instruktioner att göra detta från lärare. Vid lektionsobservationer på skolan noterades hur åtminstone en elev spelade spel på sin elevdator under lektionstid.

Elever och personal på skolan berättar att samtliga elever på skolan ska lämna in sina mobiltelefoner vid skoldagens början, och att mobiltelefonerna sedan återlämnas vid skoldagens slut. Skolans rektor berättar att skolans personal är väl införstådd i rutinen avseende omhändertagande av mobiltelefoner, men att skolan saknar skriftliga rutiner för hur omhändertagandet ska gå till i praktiken.

Skolans arbete med ordningsregler

Skolinspektionen har tagit del av skolans ordningsregler som beslutats av skolans rektor. Elever och övrig personal uttrycker i intervjuer en viss osäkerhet kring vilka regler som åsyftas när Skolinspektionen ställer frågor om ordningsreglerna. Exempelvis nämner lärare och elever regler som inte återfinns i skolans beslutade ordningsregler. Samtliga tillfrågade uppger dock att de känner till ordningsreglerna när dessa visas upp för dem.

Elever, lärare, elevhälsans personal och skolans rektorer uppger samstämmt att det finns ordningsregler på skolan som inte följs. Återkommande exempel är reglerna om förbud mot tobak och energidryck samt regeln om att elever inte får uttrycka sig eller agera kränkande mot andra.

Elever, lärare samt representanter från elevhälsan uppger att lärare agerar olika vid brott mot skolans ordningsregler. En representant från elevhälsan uppger att hen efterfrågat ledning om vad som händer vid brott mot ordningsreglerna, men att hen inte fått detta. Skolans biträdande rektor uppger att det finns en konsekvenstrappa för brott mot ordningsreglerna, men att hen har hört att delar av personalen tror att denna avskaffades för några år sedan.

Elever berättar att det inte brukar föras diskussioner avseende regelefterlevnanden på skolan. Elevhälsan berättar att de inte deltagit i någon uppföljning eller analys av skolans ordningsregler, men att uppföljning av dessa möjligen skett inom lärarlagen. Lärare berättar att lärarlagen inte genomfört någon uppföljning eller analys av skolans ordningsregler. Detta bekräftas av skolans rektorer. Varken rektorer, lärare eller elever kan ge exempel på någon regel som reviderats eller implementerats kraftigare under innevarande läsår.

Ingen av de tillfrågade eleverna uppger att de fått ta del av skolans ordningsregler innan de beslutades. Lärare och rektorer uppger att eleverna bereds möjlighet att påverka skolans ordningsregler vid elevrådet. En elev i årskurs 9, som är representant från elevrådet, berättar dock att detta inte är fallet. Flera elever i årskurs 9 berättar samstämmt att det funnits en önskan hos eleverna att diskutera skolans ordningsregler. Eleverna har dock fått till svar att reglerna gäller och att de inte går att förändra.

Planen mot kränkande behandling

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för kalenderåret 2024 samt kalenderåret 2025. Planen för kalenderåret 2025 innehåller ingen redogörelse för hur tidigare planerade åtgärder 2024 har genomförts. Elever, lärare och rektorer uppger att eleverna bereds tillfälle att yttra sig över planen om kränkande behandling under elevråden.

Åtgärdande arbete med trygghet och studiero

Disciplinära åtgärder

Elever, lärare och rektorer uppger att lärare tillämpar utvisning på skolan. Lärare och rektorer berättar att det saknas rutiner beträffande tillämpningen av utvisning på skolan. Lärare berättar att de inte dokumenterar utvisningar, samt att de inte fått någon instruktion om att

göra detta. Rektorerna berättar att det på skolan finns en pärm där disciplinära åtgärder, inbegripet utvisningar, ska dokumenteras. De uppger dock att pärmen inte används i dagsläget.

Elever och lärare berättar att skolan även tillämpar den disciplinära åtgärden avstängning. Lärare och rektorer berättar att det finns en rutin på skolan som anger att elever som slagits med varandra skickas hem under resterade del av skoldagen. Detta sker i syfte att skolan ska kunna utreda den inträffande händelsen. Lärare och rektorer berättar att denna rutin gäller för hela skolan. Lärare uppger dock att rutinen främst tillämpas i årskurs 8–9. De berättar vidare att det är skolans rektor som fattar beslut om att stänga av elever, men att lärare i vissa fall kan behöva agera självständigt för det fall rektorn inte är närvarande på skolan. Rektorerna uppger i stället att det är elevens processledare som fattar beslut om att skicka hem eleverna om ett slagsmål ägt rum.

Lärare och rektorerna berättar att elevernas vårdnadshavare kontaktas i samband med att beslutet om att skicka hem eleven fattas.

Vårdnadshavaren underrättas samtidigt om vad som har hänt och att skolan har fattat beslut om att skicka hem eleven samt ombeds att hämta eleven. Skolans tillförordnade rektor samt skolans biträdande rektor uppger att vårdnadshavaren inte erhåller någon information om att beslutet kan överklagas.

Elever och lärare har gett exempel på ett tiotal elever som skickats hem under innevarande läsår, däribland Elev 20 samt Elev 33. Skolinspektionen har begärt att ta del av samtliga beslut om avstängning under innevarande läsår. Totalt har fyra beslut om avstängning inkommit till Skolinspektionen. Inget av besluten avser Elev 20 eller Elev 33. På fråga har skolans tillförordnade rektor samt skolans biträdande rektor uppgett att de inte har kännedom om avstängningarna av Elev 20 och Elev 33, samt att de inte vet vem som fattat dessa beslut.

Utredning av ordningsstörande beteende

Av intervjuer med lärare och elever framkommer att det finns elever på skolan som agerar ordningsstörande. Lärare och elever namnger mer än ett 20-tal elever som har ett återkommande ordningsstörande eller olämpligt beteende.

Rektorerna berättar att det inte finns någon rutin för att utreda elever som uppvisar ett återkommande ordningsstörande eller olämpligt beteende. De berättar vidare att den dokumentation som äger rum beträffande ordningsstörande beteende görs i så kallade "konsekvenstrappor", men att denna rutin inte följs av stora delar av personalen. Representanter för elevhälsan uppger att orsakerna till en elevs ordningsstörande beteende kan utredas inom ramen för en utredning om särskilt stöd, samt att

elevhälsan ofta har detta perspektiv när en elev agerar ordningsstörande under lektionstid. De uppger vidare att det dock inte startas några utredningar för elever som exempelvis återkommande bryter mot skolans ordningsregler. Både lärare och representanter från elevhälsan uppger att för det fall en elev återkommande kränker andra utreds de enskilda kränkningarna samt upprinnelsen till dessa. Någon vidare utredning än så, exempelvis någon utredning av orsakerna till den kränkande elevens beteende, genomförs dock inte. Lärare uppger att de inte känner till att skolan genomför utredningar om ordningsstörande beteende.

Skolans tillförordnade rektor, samt skolans biträdande rektor, uppger att skolan inte startar utredningar om behov av särskilt stöd för elever som uppvisar ett ordningsstörande eller olämpligt beteende. De uppger vidare att utredningar om särskilt stöd enbart startas för det fall en elev uppvisar kunskapsmässiga svårigheter.

I intervjuer har bland annat följande elever namngetts av såväl elever, lärare som elevhälsans personal som exempel på elever som återkommande uppvisar ett ordningsstörande eller olämpligt beteende.

Elev 24: Elevhälsan och rektorerna uppger att orsakerna till elevens ordningsstörande beteende inte har utretts. Elevhälsan uppger att det i september 2024 beslutades om att starta en utredning om särskilt stöd för eleven till följd av dennes måluppfyllelse. De uppger vidare att någon utredning om särskilt stöd inte har påbörjats.

Elev 29: Elevhälsan och rektorerna uppger att orsakerna till elevens ordningsstörande beteende inte har utretts. Skolinspektionen har ändå begärt att få ta del av eventuell utredning som finns beträffande elevens ordningsstörande beteende samt eventuella utredningar om särskilt stöd. Den utredning Skolinspektionen erhållit avser en utredning av en enskild händelse under vårterminen 2025. Skolinspektionen har inte mottagit någon utredning om behov av särskilt stöd. Rektorerna uppger att den utredning Skolinspektionen tagit del av inte är att anse som en utredning av elevens ordningsstörande beteende.

Elev 33: Elevhälsan och rektorerna uppger att orsakerna till elevens ordningsstörande beteende inte har utretts, men att en utredning om behov av särskilt stöd för eleven är påbörjad. Representanterna från elevhälsan är osäkra på huruvida det pågår några insatser med anledning av elevens beteende, utöver de extra anpassningar eleven erhåller i klassrummet. Rektorerna uppger att skolan vidtagit vissa åtgärder, i form av samverkansmöten, vilket under en tid gav positivt effekt på elevens beteende. De uppger dock att eleven för närvarande har ett eskalerande ordningsstörande beteende, men att inga ytterligare åtgärder har vidtagits med anledning av detta, bortsett från att skolan tar emot eleven samt försöker "hålla koll" på denna.

Anmälan om kränkande behandling

Lärare, personal från elevhälsan samt skolans rektorer beskriver att, för det fall någon i personalen uppmärksammar en kränkning, ska denna upprätta en kränkningsanmälan i kommunens digitala system för bland annat anmälan om kränkande behandling. Det är den personal som gör anmälan som därefter ansvarar för att utreda händelsen. Händelsen utreds genom samtal med berörda parter samt eventuella vittnen. För det fall den personal som uppmärksammar händelsen är osäker på huruvida en kränkning ägt rum eller inte ska händelsen initialt inte anmälas utan i stället ska en "utredning av händelse" genomföras. Även denna genomförs genom samtal med berörda parter och vittnen. Om personalen efter en "utredning av händelse" kommer fram till att en kränkning ägt rum upprättar denne därefter en kränkningsanmälan. Huvudmannen uppger i yttrande till Skolinspektionen att de, i samband med att en anmälan upprättas, kan ta del av denna.

Samtliga tillfrågade lärare, representanter från elevhälsan samt rektorer, uppger att de inte tror att samtliga händelser om kränkande behandling anmäls till rektorn och huvudmannen. Vissa lärare uppger att de enbart upprättar kränkningsanmälningar om kränkningarna är återkommande, mycket allvarliga eller om kränkningen utgår från diskrimineringsgrunderna. Flera lärare berättar att detta beror på tidsbrist, vilket elevhälsan och skolans rektorer instämmer i. Lärarna berättar också att olika lärare har olika gräns för vad som utgör en kränkning, vilket sedermera påverkar vilka händelser som ger upphov till en kränkningsanmälan. Lärarna berättar därtill att om en anmälan har upprättats, och nya kränkningar därefter sker mellan samma elever, så startas inget nytt ärende avseende de nya kränkningarna.

Lärare och elever berättar i intervju om flertalet kränkningar av såväl verbal som fysisk karaktär. Skolinspektionen har tagit del av samtliga kränkningsanmälningar som upprättats på skolan under perioden 1 januari 2025 – 16 april 2025. Flertalet av de händelser som omnämns i intervjuer återfinns inte i de kränkningsanmälningar som Skolinspektionen tagit del av.

Följande har framkommit i intervju och inkommen dokumentation beträffande enskilda händelser på skolan under innevarande läsår.

Elev 25: Elever berättar att eleven dagligen utsätts för verbala kränkningar. Under vårterminen 2025 har två kränkningsanmälningar upprättats avseende eleven. Rektorerna uppger att de inte har kännedom om att eleven återkommande utsätts, och att det därav inte vidtas några åtgärder för att förhindra att eleven utsätts för kränkande behandling igen.

Elev 26, Elev 27 och Elev 62: Personal och elever berättar i intervju att eleverna återkommande utsätts för kränkningar. Personal från elevhälsan uppger att eleverna utsätts varje vecka under vårterminen 2025. Elever uppger att eleverna utsätts dagligen. Av inkommen dokumentation framgår att det under vårterminen 2025 upprättats en kränkningsanmälan för Elev 26 samt Elev 62. Vidare framgår att det under vårterminen 2025 upprättats två kränkningsanmälningar för Elev 27.

Elev 32 och Elev 36: Lärare berättar att eleverna har utsatts för fysiska kränkningar under vårterminen 2025. Rektorerna samt elevhälsan uppger att de inte känner till detta. Skolinspektionen har inte tagit del av någon anmälan om kränkande behandling från skolan beträffande någon av eleverna som avser kränkningar av den karaktär som beskrivs i intervjuerna.

Elev 33: I en "utredning av händelse" beträffande eleven framgår att denne varit involverad i ett slagsmål med en annan elev, samt att eleverna utövat våld mot varandra. Av utredningen framgår att ingen anmälan om kränkande behandling upprättats, då eleverna inte önskade anmäla händelsen.

Elev 61: Rektorerna berättar att eleven under vårterminen varit involverad i en händelse inbegripet våld med en annan elev, vilket föranlett att eleven skadade sig. En av rektorerna, som var den som uppmärksammande händelsen när den ägt rum, uppger att hen inte har upprättat någon kränkningsanmälan med anledning av händelsen och inte heller på annat sätt underrättat huvudmannen om det inträffade.

Rättslig reglering

Förebyggande arbete med trygghet och studiero

Skolans förebyggande arbete

Av 4 kap. 3–4 §§ skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen på både huvudmannanivå och skolenhetsnivå. Huvudmannen ska även analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av förarbetena, prop. 2021/22:160 s. 49 ff. och 229 f., framgår att ställningstaganden som huvudmannen gör i det förebyggande arbetet kring trygghet och studiero ska baseras på en analys av vilka behov och

förutsättningar som finns på skolenheten, samt vilka åtgärder som mot bakgrund av analysen bedöms som effektiva. (...) Det framgår vidare att huvudmannen ska försäkra sig om att rektorn har de förutsättningar som behövs för att bedriva ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Med detta åsyftat bland annat att huvudmannen ska se till att rektorn har tillgång till nödvändiga resurser som krävs för att trygghet och studiero ska kunna tillförsäkras alla elever. (...) Ett förebyggande arbete med att tillförsäkra elever trygghet och studiero innebär att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Detta kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Det förebyggande arbetet omfattar även ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska prägla utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för andra människors egenvärde samt jämställdhet, och åtgärder inriktade mot specifika problem som sexuella trakasserier eller andra former av kränkningar. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas.

Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Av 5 kap. 4 a och 4 e §§ skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning enbart får förekomma i undervisningen om det sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, om det utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap. eller om det finns särskilda skäl. Det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner som beslutas av rektorn. Av proposition 2021/22:160 s. 235 framgår att det av rutinerna bland annat bör framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas.

Ordningsregler

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas ordningsregler som rektorn har beslutat om. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna.

I förarbetena, prop. 2021/22:160, s. 236, anges att skolan ska följa upp i vilken utsträckning ordningsreglerna följs och, om det finns brister, ta reda

på orsaken till dessa. Om det finns ordningsregler som fungerar mindre väl eller som följs i låg utsträckning bör skolan utreda orsakerna till detta och antingen förändra reglerna eller implementera dem mer kraftfullt. Skolan bör utvärdera om reglerna ska kvarstå som oförändrade eller om de vid en närmare analys inte anses behövas. Det ska i detta sammanhang beaktas att om elever och personal uppfattar att eleverna på ett systematiskt sätt inte följer skolans ordningsregler riskerar det att skapa en kultur där det är acceptabelt att bryta mot ordningsregler och andra normer för uppförande.

Planen mot kränkande behandling

Av 6 kap. 8 § skollagen och 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att huvudmannen ska tillse att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna.

Åtgärdande arbete med trygghet och studiero

Disciplinära åtgärder

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Därutöver anges att det, enligt de förutsättningar som anges i 7–23 §§, får beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Dessa åtgärder får endast vidtas om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 7 § skollagen framgår förutsättningarna för användandet av utvisning. Det anges att en lärare får visa ut en elev för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren eller handledaren.

Av 5 kap. 14 § skollagen framgår förutsättningarna för användandet av avstängning inom de obligatoriska skolformerna. Det stadgas där att rektorn får besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personalens säkerhet bedöms vara hotad. Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero och åtgärder enligt 13 § inte är tillräckligt ingripande, eller inte är möjliga att

genomföra, eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om avstängning. Eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som hen går miste om på grund av avstängningen. Ett beslut om avstängning i de obligatoriska skolformerna får enligt 5 kap. 15 § skollagen innebära avstängning endast under den tid som behövs för en skyndsam utredning av vilka andra åtgärder som kan behövas. En elev får inte stängas av för en längre tidsperiod än en vecka och inte heller vid fler än två tillfällen per kalenderhalvår.

I förarbetena, prop. 2021/22:160 s. 243 f., anges att "särskilda skäl" exempelvis kan vara att eleven ägnar sig åt drogförsäljning under skoltid, eller att eleven begått ett brott som föranleder att övriga elever på skolan känner sig otrygga. Det anges vidare, på s. 190, att lagstiftaren identifierat en risk med att det på skolor förekommer en sorts informella avstängningar där rektorn efter en allvarlig incident ber en elev att inte komma till skolan på en eller ett par dagar, alternativt ber vårdnadshavare att hålla eleven hemma. Lagstiften har i samband med detta framhåvt att sådana informella avstängningar får anses problematiska med hänsyn till den avstängda elevens rättssäkerhet, skolplikt och rätt till utbildning. Det är därför angeläget att informella avstängningar i högre grad görs formella. På s. 189 f. anges slutligen att bestämmelsen om avstängning från undervisningen är den yttersta disciplinära åtgärden och har en direkt påverkan på elevens lagstadgade rätt till utbildning.

Eleven och elevens vårdnadshavare ska enligt 5 kap. 16 § skollagen beredas tillfälle att yttra sig innan rektorn beslutar om avstängning. Av 28 kap. 9 § skollagen framgår att beslut om avstängning av en elev får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Av 5 kap. 24 § skollagen framgår att beslut om bland annat åtgärderna utvisning samt avstängning ska dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen tillämpas bland annat 31 och 33 §§ förvaltningslagen. Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om avstängning och andra åtgärder enligt 5 kap. skollagen (prop. 2009/10:165 s. 928).

Enligt 31 § förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som visar dagen för beslutet, vad beslutet innehåller, vem eller vilka som har fattat beslutet, vem eller vilka som har varit föredragande och vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Enligt 33 § förvaltningslagen ska en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. En underrättelse om hur man överklagar ska innehålla information om vilka krav som ställs på överklagandets form och innehåll och vad som gäller i fråga om ingivande och överklagandetid.

Utredning vid ordningsstörningar

I 5 kap. 9–10 §§ skollagen stadgas att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Rektorn ska därefter, med utgångspunkt i vad som har framkommit i utredningen, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Vid utredningen ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår i vilka situationer behovet av särskilt stöd ska utredas. Där stadgas att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Av förarbetena, prop. 2009/10:165 s. 664, framgår att uttrycket "andra svårigheter i sin skolsituation" avser situationer där en elev behöver särskilt stöd trots att det just då inte finns anledning befara att eleven inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska nås.

Kränkande behandling

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det föreligger omfattande brister inom området trygghet och studiero. Bristerna avser såväl det förebyggande som det åtgärdande arbetet för att skapa trygghet och studiero för eleverna.

Förebyggande arbete med trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans förebyggande arbete med trygghet och studiero. I ett förebyggande arbete ingår att skolan följer upp, kartlägger, samt analyserar den rådande situationen på skolan. Skolan ska därefter tillse att adekvata åtgärder utifrån de identifierade behoven sätts in. Skolinspektionen bedömer att skolan brister avseende såväl analysen av studieron på skolan som de förebyggande åtgärder som vidtas på skolan. Skolinspektionen bedömer därtill att huvudmannen brister i sitt ansvarstagande för att tillförsäkra att rektorn har förutsättningar att tillse att det på skolan bedrivs ett förebyggande arbete rörande trygghet och studiero på skolan. Skolinspektionen redogör närmare för bristerna nedan.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att det genom utredningen står klart att det finns en bristande trygghet och studiero på skolan.

Av utredningen framgår förvisso att skolan genomför kartläggningar av elevernas upplevelse av trygghet, i form av enkäter och samtal vid utvecklingssamtalen, samt att skolans trygghetsteam genomför "skanningar" av tryggheten på skolan på klassnivå. Utredningen visar dock inte att det har genomförts någon analys utifrån kartläggningarna som identifierat de behov som finns i verksamheten och vilka hinder som finns för att tillförsäkra eleverna på skolan trygghet och studiero, vilket är en brist. Det framgår därutöver att det finns otrygga platser samt ordningsstörande moment på skolan som inte verkar ingå i någon analys som gjorts på skolan, och som elevhälsan samt skolans rektorer inte heller har kännedom om. Exempel på detta är bland annat otrygga utrymmen utanför slöjden samt ett generellt problem med att elever från andra klasser kommer in i klassrummet under lektionstid.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolan brister i det förebyggande arbetet avseende att vidta adekvata åtgärder för att förbättra tryggheten och studieron på skolan. Utredningen visar att skolan inte vidtagit några skolövergripande åtgärder för att förbättra tryggheten och studieron under innevarande läsår. Vidare framgår att de förebyggande åtgärder som i planen mot kränkande behandling bedömts nödvändiga för att förebygga kränkningar på skolan, inte genomförs. Det framgår även att det finns en rad identifierade otrygga platser och situationer på skolan, där inga förebyggande insatser vidtagits, exempelvis förekomsten av "strypningslekar" samt den upplevda otryggheten i skolans korridorer. Utredningen visar att skolan dock i vissa avseenden vidtagit åtgärder

utifrån behov som identifierats, såsom bemanningen av skolans centralhall, men att dessa av skolan bedöms som otillräckliga för att i realiteten förbättra tryggheten på skolan.

Huvudmannens ansvarstagande

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen, trots kännedom om problemen med tryggheten och studieron på skolan, inte har vidtagit några åtgärder för att säkerställa att rektorn har förutsättningar att skapa trygghet och studiero på skolan, vilket är en brist.

Av såväl skriftlig dokumentation i kränkingsanmälningar som samstämmiga uppgifter från samtliga delar av hörd ledning och personal på skolan, framgår att det förebyggande arbetet på skolan har eftersatts till följd av otillräckliga personella resurser på skolan och att skolan saknar förutsättningar att agera förebyggande. Personalen måste i stället fokusera på det åtgärdande arbetet. Flertalet ur personalen uppger därtill att de råder en osäkerhet över hur de ska agera vid exempelvis brott mot skolans ordningsregler.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen måste ha haft kännedom om och insikt i skolans rådande situation och förutsättningar avseende arbetet med trygghet och studiero. Detta utifrån samstämmiga uppgifter från skolans personal, samt det faktum att huvudmannen tagit del av signaler avseende den rådande situationen på skolan i form av flertalet kränkingsärenden. Trots att huvudmannen haft insikt i rådande situation har inga adekvata åtgärder vidtagits för att följa upp och säkerhetsställa att skolan har de materiella och personella resurser som krävs för att bedriva ett förebyggande arbete, vilket är en brist. Skolinspektionen bedömer att den uppföljning och den åtgärd som huvudmannen enligt rektorns utsaga vidtagit, i form av en kommunövergripande enkät om trygghet samt tillsättandet av en närvarokoordinator, inte kan anses vara adekvata eller tillräckliga utifrån den problematik som föreligger på skolan.

Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Skolinspektionen konstaterar att skolan saknar skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner, vilket är en brist. Därtill framkommer det av utredningen att eleverna använder elektronisk kommunikationsutrustning, i form av sina elevdatorer, i undervisningen utan att förutsättningarna för detta uppfylls, vilket även detta är en brist.

Ordningsregler

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete med ordningsregler. Utredningen visar förvisso att det på skolan finns ordningsregler samt att dessa är beslutade av skolans rektor. Det framgår

dock att skolan inte genomför någon uppföljning och analys av ordningsreglerna och hur de efterlevs, vilket är en brist.

Skolinspektionen konstaterar att skolan saknar väl förankrade ordningsregler och det finns inte en gemensam hållning bland personalen för hur de ska agera vid brott mot ordningsreglerna. Skolans personal förmår därtill inte se till att skolans ordningsregler efterlevs.

Därtill bedömer Skolinspektionen att det genom samstämmiga uppgifter från flertalet elevgrupper, är utrett att eleverna inte medverkar i framtagandet eller revideringen av skolans ordningsregler. I bedömningen har Skolinspektionen särskilt beaktat det faktum att flertalet elevgrupper anger att de inte har tagit del av skolans ordningsregler innan de beslutades, att eleverna uppger att det i regel inte förs diskussioner avseende regelefterlevnanden, samt att flera elever i årskurs 9 uppger att de har blivit nekade att föra diskussioner avseende revidering av ordningsreglerna.

Skolinspektionen vill, då det framgår att det finns regler på skolan som inte efterlevs, framhäva vikten av att regelefterlevnanden och orsakerna till denna analyseras, samt att eleverna tillåts att delta i detta arbete.

Planen mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att planen mot kränkande behandling inte innehåller någon redogörelse för hur de planerade åtgärderna från tidigare års plan har genomförts, vilket är en brist.

Åtgärdande arbete med trygghet och studiero

Disciplinära åtgärder

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister avseende dokumentationen av utvisningar på skolan. Av utredningen framgår att flertalet lärare tillämpar utvisning på skolan. Det framgår dock att lärarna, vilka är de som genomför åtgärderna i fråga, inte dokumenterar detta skriftligen, vilket är en brist.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det föreligger flera brister vid tillämpningen av avstängningar på skolan. Skolinspektionen vill i sammanhanget inledningsvis tydliggöra att beslut om avstängning kan avse del av dagen. Den rutin som skolan således tillämpar, som innebär att elever som hamnat i slagsmål skickas hem under resterande delar av dagen, är därmed ett beslut om avstängning. Detta medför att bland annat regler om vem som får fatta beslutet, krav på dokumentation och rätten till överklagande aktualiseras i dessa situationer.

Av utredningen framgår att skolan rutinmässigt skickar hem elever under resterande del av skoldagen om eleverna deltagit i slagsmål och att det inte fattas något formellt beslut om åtgärden. Detta utgör en brist.

Skolinspektionen ser allvarligt på att det inte fattas formella beslut om en sådan ingripande åtgärd som en avstängning är, särskilt då avstängning enligt förarbetena till skollagen ska tillämpas med stor restriktivitet och inte slentrianmässigt. Skolinspektionen konstaterar att skolans avsaknad av formella beslut i denna del vidare riskerar att medföra att elever inte erhåller kompensation för den undervisning som de går miste om på grund av avstängningen. Vidare bedömer Skolinspektionen att elever riskerar att stängas av vid fler än två tillfällen per kalenderhalvår.

Det råder mellan vissa lärare och rektorer delade meningar om vem som fattar besluten avseende huruvida en elev ska skickas hem efter slagsmål eller inte. Skolinspektionen bedömer dock utifrån rektorernas kännedom om elever som har skickats hem, samt rektorernas och lärarnas uttalanden i övrigt, att beslut om avstängning enligt skolans rutin inte alltid fattas av skolans rektor, vilket är en brist. Detta gäller exempelvis avstängningarna av Elev 20 och Elev 33.

Slutligen bedömer Skolinspektionen att det genom rektorernas uttalanden står klart att elevens vårdnadshavare inte erhåller information avseende att och hur beslutet om avstängning kan överklagas, vilket är en brist.

Utredning vid ordningsstörningar

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister avseende utredning vid ordningsstörningar på skolan. Genom rektorernas, elevhälsans och lärarnas uttalanden bedömer Skolinspektionen att det står klart att skolan inte genomför utredningar av elever som uppvisar ett ordningsstörande eller olämpligt beteende, vilket är en brist. Detta gäller exempelvis Elev 24, Elev 29 och Elev 33.

Det faktum att orsakerna till elevers ordningsstörande beteende inte utreds ger sedermera som följd att adekvata åtgärder med grund i utredningen inte kan sättas in. Skolinspektionen ifrågasätter inte att skolan har som intention att arbeta åtgärdande med elevers ordningsstörande beteende. Det är dock av vikt att de åtgärder som vidtagits föregåtts av en utredning och analys av det ordningsstörande beteendet.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla Elev 33, som enligt rektorerna har ett eskalerande ordningsstörande beteende och där såväl rektorer som elevhälsa uppger att ingen utredning om ordningsstörande beteende genomförts. Både rektorer och elevhälsa uttrycker en osäkerhet kring vilka konkreta åtgärder som vidtas med anledning av elevens eskalerande beteende.

Brister när utredningsbehov av särskilt stöd aktualiseras

Genom rektorns uttalanden är det klarlagt att rektorn inte alltid startar utredningar om behov av särskilt stöd för elever med ett ordningsstörande

eller olämpligt beteende, även om förutsättningarna för detta föreligger. Detta gäller exempelvis för Elev 24 och Elev 29, där skolan identifierat att eleverna har ett stödbehov som bland annat hänför sig till elevernas ordningsstörande och olämpliga beteende, men där någon utredning om särskilt stöd ännu inte är påbörjad. Att skolan inte startat en utredning för dessa elever utgör en brist.

Kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete med anmälningar av kränkande behandling. Briserna avser både personalens skyldighet att anmäla kränkningar till skolans rektor och rektorns skyldighet att därefter rapportera vidare kränkningarna till huvudmannen.

Av utredningen framgår att alla händelser av kränkande behandling inte anmäls till skolans rektor, vilket är en brist. Detta gäller exempelvis händelser beträffande Elev 32 och Elev 36, där fysiska kränkningar inte anmälts till rektorn. Det framkommer även att det saknas en samsyn bland skolans personal om vilka handlingar som utgör kränkningar samt i vilka fall en anmälning om kränkande behandling ska upprättas. Exempelvis framkommer i händelsen beträffande Elev 33 att elever själva får välja om en anmälan om kränkande behandling ska upprättas, trots att eleven i fråga blivit utsatt för våld som i objektiv mening utgör en kränkning. Utredningen visar därtill att personal underlåter att anmäla varje enskild kränkning om en elev återkommande utsätts för kränkningar. Detta är exempelvis fallet gällande kränkningar riktade mot Elev 26, Elev 27 och Elev 62, där såväl elever som personal påtalat att eleverna återkommande utsätts. Trots detta har enbart en till två anmälningar om kränkande behandling inkommit till rektorn beträffande var och en av eleverna.

Vidare bedömer Skolinspektionen att skolans rektor inte alltid anmäler till huvudmannen när denne fått kännedom om att en elev utsätts för kränkande behandling, vilket är en brist. Skolans rektor berättar i intervju att elev 61 erhållit skador till följd av våld som denne utsatts för. Trots detta har ingen anmälan till huvudmannen upprättats, vilket är en brist.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhäva vikten av att varje händelse av kränkande behandling anmäls till skolans rektor, som sedan anmäler händelsen till huvudmannen. Huvudmannen har därefter en skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna kring den uppgivna kränkningen. Om samtliga händelser av kränkande behandling inte anmäls och sedermera utreds av huvudmannen, riskerar detta att medföra att huvudmannen inte tillsätter adekvata resurser och åtgärder på skolan i syfte att motverka kränkningarna. Skolinspektionen vill i sammanhanget belysa att detta synes vara fallet avseende Elev 25. Skolans rektorer har inte kännedom om det faktum att eleven enligt lärare på skolan återkommande utsätts för våld, då det saknas kränkningsanmälningar. Huvudmannen har

därmed inte heller erhållit denna information, varvid huvudmannen inte har kunnat utreda händelserna och vidta några åtgärder för att motverka fortsatta kräkningar.

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och rektorer beskriver att undervisning för elever återkommande ställs in till följd av brist på personal och vikarier. Lärare och rektorer uppger att elever i samtliga årskurser drabbas av detta, men att det främst är för elever i årskurs 8 och 9 som lektioner ställs in. Lärarna berättar att flera lektioner i veckan kan ställas in för eleverna i dessa årskurser. Lärare och rektorer uppger att det i första hand är lektioner i ämnet slöjd som ställs in.

Enligt huvudmannens beslutade timplan ska eleverna i årskurs 7, 8 och 9 erhålla undervisning i ämnet slöjd med totalt 80 minuter i veckan, vilket motsvarar 46,67 timmar under ett läsår.

Av huvudmannens sammanställning över utebliven undervisningstid under innevarande läsår framgår att eleverna i årskurs 8 och 9¹ gått miste om undervisning i ämnet slöjd i den omfattning som framgår av tabellen nedan.

	Båda slöjdsorterna	Textilslöjd	Trä- och metallslöjd
Årskurs 8	16,5 timmar	12,5 timmar	3,75 timmar
Årskurs 9 grupp 1	21,25 timmar	12,5 timmar	8,75 timmar
Årskurs 9 grupp 2	9,5 timmar	3,25 timmar	6,25 timmar

Rektorerna uppger att eleverna i årskurs 8 och 9 inte har kompenserats för den undervisning som de har missat. Rektorerna uppger dock att elever i årskurs 9 erbjudits att frivilligt närvara på extra slöjdundervisning vid några tillfällen under våren.

¹ Undervisningen i ämnet slöjd för elever i årskurs 9 bedrivs i två olika grupper, varvid dessa redovisas separat.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 4 och 5 §§ skollagen framgår vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta. Där anges att den totala undervisningstiden i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar.

Av 9 kap. 3 § skolförordningen och bilaga 1 till skolförordningen framgår bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden och minsta undervisningstid i timmar per stadium och ämne. Eleverna är i högstadiet garanterade en minsta undervisningstid om totalt 2 634 timmar, varav 140 timmar ska avse undervisning i slöjd.

Enligt 9 kap. 4 § skolförordningen beslutar huvudmannen efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det av utredningen framgår att eleverna i årskurs 8 och 9 erhållit mindre undervisningstid i ämnet slöjd än vad som framgår av huvudmannens beslutade timplan, vilket är en brist.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det av utredningen framgår att elever i årskurs 9 inte erhållit sin garanterade undervisningstid under högstadiet i ämnet slöjd, vilket Skolinspektionen ser allvarligt på.

Uppdelning av undervisning utifrån könstillhörighet**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolans rektor uppger att samtliga delar av undervisningen i ämnena musik och bild för elever i årskurs 5 bedrivs i könsseparata grupper. Detta i syfte att öka studieron för eleverna.

Rättslig reglering

Av Lgr 22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.1 Normer och värden, 2.8 Rektorns ansvar, framgår att utbildningen och undervisningen ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Av förarbete till skollagen, prop. 2009/10:165 s. 341, framgår att skolan tillfälligtvis, om det är rimligt, bör kunna använda gruppindelning eller andra organisatoriska och pedagogiska åtgärder för att undvika att känsliga situationer uppstår för enskilda elever eller grupper av elever. Det kan till exempel avse simundervisning där flickor och pojkar skiljs åt.

Undervisningen ska dock bedrivas i enlighet med den värdegrund som finns i läroplanerna.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att organisera utbildningen så att elever möts och arbetar tillsammans oavsett könstillhörighet. Utredningen visar att samtliga delar av undervisningen i ämnena musik och bild för elever i årskurs 5 sker i könsuppdelade grupper, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Hudiksvalls kommuns verksamhet vid Iggesunds skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller trygghet och studiero, undervisningstid samt uppdelning av undervisning utifrån könstillhörighet. Det finns därför skäl att förelägga Hudiksvalls kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Samtliga tillfrågade elever och lärare uppger att eleverna har extra studietid under onsdagar klockan 14.00-15.00. Lärarna uppger att det inte finns någon schemalagd lärare under denna tid, men att lärare försöker närvara om de vet att elever behöver hjälp av dem. Rektorerna berättar att eleverna i årskurs 4–9, utöver studietiden på onsdagar, har extra studietid under "arbetspass" under vissa skoldagar. De uppger att det är socialpedagoger som ansvarar för denna extra studietid för elever i årskurs 5, i övriga årskurser är det pedagoger som är schemalagda för genomförandet av den extra studietiden.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att begreppet undervisning definieras som en process som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare.

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under, eller i direkt anslutning till, skoldagen. Det framgår vidare att den extra studietiden inte ska räknas in i den minsta totala undervisningstiden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det genom lärarnas och rektorns uttalanden är visat att den extra studietiden inte alltid bedrivs av lärare. Exempelvis bedrivs den extra studietiden för elever i årskurs 5 under ledning av skolans socialpedagoger. Detta utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Hudiksvalls kommuns verksamhet vid Iggesunds skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid. Utredningen visar att skolan erbjuder eleverna extra studietid, men att den extra studietiden inte alltid bedrivs under ledning av lärare. Mot bakgrund av att merparten av den extra studietiden ändå är lärarledd, bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Hudiksvalls kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Forum för samråd med elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera tillfrågade elever berättar att det inte genomförs klassråd. Samtliga tillfrågade elever och lärare berättar att det dock finns elevråd på skolan. Flera elever uppger dock att de inte vet vilka som är elevrådsrepresentanter för deras respektive klasser. Lärare berättar att genomförandet av elevrådet inte fungerar i praktiken, samt att elevråden är ett av skolans utvecklingsområden. Lärarna är osäkra på hur många elever som i realiteten närvarar på elevråden. Skolans biträdande rektor, som ansvarar för elevrådet i årskurs 6–9, berättar att hen skickade ut kallelser till elevrådet vid vårterminens start, men att enbart representanter från en klass närvarande när ett elevrådssammanträde ägde rum. Hen har därav

påbörjat ett arbete för att öka närvaron på elevråden. Detta genom att dagen innan elevrådet skicka ut en kallelse till elevrådsrepresentanternas processledare. Hen berättar att detta har gett resultat och att fler elever var närvarande vid genomförandet av det senaste elevrådet.

Rättslig reglering

Av 4 kap. 13 § skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det vid varje skolenhet finns ett eller flera forum för samråd med eleverna. Vid dessa forum ska frågor som är viktiga för enhetens verksamhet, och som kan ha betydelse för eleverna, behandlas. Inom ramen för ett eller flera av dessa forum ska eleverna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans information om och organisering av forum för samråd med elever i praktiken medför att eleverna inte kan närvara vid dessa, vilket är en brist. Skolinspektionen konstaterar att det förvisso finns forum för samråd, i form av elevråd, där eleverna bereds möjlighet att yttra sig i frågor av betydelse för dem. Av utredningen framgår dock att det föreligger en osäkerhet bland såväl elever som lärare om vilka elever som förväntas närvara vid elevråden, samt när dessa äger rum. Denna osäkerhet medför att eleverna i realiteten inte har möjlighet att närvara vid elevråden, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Hudiksvalls kommuns verksamhet vid Iggesunds skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller forum för samråd med eleverna.

Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att skolans biträdande rektor, som ansvarar för genomförandet av elevråden i årskurs 6–9, har påbörjat ett arbete med att rutinmässigt påminna lärare och elever innan elevråden ska äga rum. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Underrättelse till socialtjänsten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och rektorer uppger att samtliga av skolans personal gör anmälan till socialnämnden om de misstänker att ett barn far illa. Samtliga tillfrågade berättar att detta är en rutin som är väl inarbetad på skolan.

Rättslig reglering

Av 29 kap. 13 § skollagen framgår att bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Av 14 kap. 1 § socialtjänstlagen framgår bland annat att myndigheter vars verksamhet berör barn och unga eller yrkesverksamma inom enskild verksamhet som fullgör uppgifter som berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Elina Axelsson.

Juristen Maja Flood har varit föredragande i ärendet.

I ärendets handläggning har även utredaren Malin Tornberg medverkat.